

Aaltje de Jong. Ascendant booogschutter of schorpioen?

<https://archief.amsterdam/inventarissen/scans/5009/1.3.9.36/start/40/limit/10/highlight/4>

Jong, Aaltje de 18-12-1885 06h00 am Amsterdam

Amsterdam (52°22'NB, 4°54'OL)

Klokketijd: 18 december 1885 6h00m00s

GMT : 18 december 1885 5h40m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2409893.73611; Sterretijd: 11h47m36

zon: 26°31' boo in 1

maa: 7°37' sti in 5

mer: 28°48' boo in 1

ven: 13°30' wat in 2

mar: 17°35' maa in 9

jup: 4°19' wee in 10

sat: 5°35' kre in 8

ura: 7°25' wee in 10

nep: 23°20' sti in 6

plu: 1°41' twe in 7

kno: 20°28' maa in 9

che: 12°57' twe in 7

lil: 3°21' wat in 2

(ware maansknoop)

Huizen (Placidus):

Ascendant : 0°27' boo

Midhemel : 26°37' maa

Jong, Aaltje de (1885-1943)

<https://resources.huygens.knaw.nl/bwn1880-2000/lemmata/bwn6/jonga>

Jong, Aaltje de, vakbondsbestuurster en politica (Amsterdam 18-12-1885 - Sobibor (Polen) 9-7-1943). Dochter van Levie de Jong, diamantslijper, later melkslijter, en Sara Serlui.

afbeelding van De Jong, Aaltje

Aaltje de Jong (34/7)

Aaltje de Jong groeide met drie broers en een zuster op als de middelste in een vroom asjkenazisch arbeidersgezin in de Amsterdamse jodenbuurt. Op de openbare lagere school bleek zij een goede en ijverige leerlinge, maar van de geadviseerde vervolgopleiding tot onderwijzeres kon geen sprake zijn. Door de verslechterende financiële omstandigheden thuis moest zij op haar dertiende gaan meeverdienen. Aaltje ging werken in de kledingbranche, waar ze opklom tot volleerd kostuumnaaister. Zij maakte kennis met de afmattende lange werkdagen, het vele overwerk en de hongerlonen, en deze ervaring maakte haar allengs minder ontvankelijk voor de fel antisocialistische opvattingen van haar ouders. Langzaam maar zeker groeide haar politieke en maatschappelijke bewustwording, mede onder invloed van haar oudste broer, Samuel, die de sociaal-democratische opvattingen was toegedaan.

In december 1904 werd De Jong op haar eigen atelier geconfronteerd met het ontslag van een naaister die het excessieve overwerk waartoe zij gedwongen werd, had aangegeven bij de arbeidsinspectie. Samen met haar collega's koos ze toen partij voor deze vrouw, waarbij zij overtuigend steun kregen van de Naaistersvereniging 'Allen Eén'. Voor de toen negentienjarige De Jong vormde deze gebeurtenis de aanleiding zich in januari 1905 als lid van deze vereniging aan te melden. Daarmee werd zij tegelijkertijd lid van de overkoepelende Nederlandsche Bond van Mannelijke en Vrouwelijke Arbeiders in de Kleedingindustrie en Aanverwante Vakken, kortweg: de Bond in de Kleedingindustrie.

De Jongs houding en inzet maakten kennelijk indruk, want al snel werd zij gekozen tot tweede voorzitter van 'Allen Eén'. In 1906 zat zij namens de naaistersvereniging als tweede 'secretaresse' in het tienkoppige landelijke hoofdbestuur van de Bond. Het maken van notulen van de hoofdbestuursvergaderingen - die in het bondsblad Het Kleedingbedrijf werden afgedrukt - was een van haar taken. Haar eerste notulen van 25 maart 1907 ondertekende zij voluit met 'Alida de Jong', en zo wilde zij voortaan heten, zowel in het openbaar als privé. Voorlopig combineerde zij haar vrijwilligerswerk voor de Bond met het werk als kostuumnaaister op verscheidene ateliers. Intussen was zij eind 1906 - na afloop van een toespraak van de socialistische voorman P.J. Troelstra - lid geworden van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij (SDAP) en van de Bond van Sociaal-Democratische Vrouwenclubs (SDVC) in Amsterdam.

Als vakbondsbestuurster gaf De Jong op velerlei wijze blijk van haar overwicht en kundigheid, onder andere door haar bemoeienis met de Tentoonstelling van Huisindustrie in 1909, haar strijd voor de achturige werkdag en het kiesrecht en haar bemiddeling in een stakingsconflict in een bloezenatelier op de Oude Schans in 1912. In de zomer van het laatstgenoemde jaar trad zij in dienst van haar Bond als 'bezoldigd penningmeesteresse' voor de halve werktijd, in 1914 omgezet in een fulltime baan. Zij was daarmee de eerste vrouw in Nederland die voor haar vakbondswerk werd betaald.

Al deze jaren woonde De Jong nog in het ouderlijk huis, inmiddels aan de Nieuwe Kerkstraat, waar haar vader in 1908 een kleine melkslijterij was begonnen. Zij waardeerde het gezinsleven. Veel tijd ging echter op aan zelfstudie, ondersteund door onder meer cursussen boekhouden, administratieve kennis en Duits. Zij las graag en

bezocht toneelopvoeringen en concerten. Haar vakbondsnaaisters gunde zij hetzelfde. 'Ons ontwikkelings- en ontspanningswerk' had haar voortdurende aandacht (Het Kleedingbedrijf, 28-3-1931).

Inmiddels bleef De Jong stijgen in de vakbondshiërarchie. Zij was nauwgezet in het cijferwerk en een overtuigend en inspirerend spreekster. Bekend werden haar vurige straattoespraken tot de stakers van de grote staking in de Amsterdamse confectie-industrie in het najaar van 1912. Tijdens de Eerste Wereldoorlog profiteerde de kledingbranche van mobilisatieopdrachten en het wegvallen van de buitenlandse concurrentie. Onder deze omstandigheden wist zij - via door haar geleide acties in 1916 en 1917 - loonsverhogingen, ziekte-uitkeringen en enkele vakantiedagen per jaar te bewerkstelligen voor leden werkzaam in het Amsterdamse dameskledingbedrijf. In 1918 werd zij secretaris van de afdeling Amsterdam van de Bond, en van 1920 tot 1928 maakte ze, als vierde lid, deel uit van het dagelijks bestuur van de Bond.

Ook buiten haar eigen Bond nam De Jongs prestige toe. Zo werd zij in 1916 opgenomen in het bestuur van de Amsterdamse Bestuurdersbond, het overkoepelende orgaan van de Amsterdamse bonden die waren georganiseerd in het Nederlandsch Verbond van Vakvereeningen (NVV). Op het in datzelfde jaar gehouden NVV-congres maakte haar hartstochtelijke pleidooi voor de organisatie van vrouwen grote indruk, óók op de mannen in het bestuur. Toch zou het nog tot 1930 duren voordat haar woorden werden omgezet in daden, want toen pas installeerde het bestuur van het NVV de Permanente Commissie ter bevordering van de organisatie van Hoofd- en Handarbeidsters, met De Jong als secretaris. In haar eigen Bond hamerde zij eveneens onophoudelijk op georganiseerde samenwerking om de werkomstandigheden van naaisters in de confectiebranche te verbeteren. Daarbij legde zij er de nadruk op dat de arbeidsters zich 'als vrouwen' zouden moeten organiseren om hun eigen doelen te bereiken. Niet voor niets plaatste zij bovenaan de door haar geschreven brochure In het groote Leven! (1932) het motto: 'Ook voor arbeidsters zonder organisatie geen verbetering!'

De Jong ontwikkelde een autoritaire stijl van leidinggeven en onderhandelen, die bij sommigen weerstand opwekte. Ze werkte echter in een door mannen gedomineerd beroep. Door haar ferme optreden hield zij zich staande en werd er naar haar geluisterd. Een foto uit 1912 van de Algemene Vergadering van het hoofdbestuur van NVV toont deze strijdbare jonge vakbondsvrouw, met opgestoken haar en gekleed in een witte blouse onder een reform-overgooier, als enige vrouw in een gezelschap van louter mannen. Reformkleding gold toen als uiterlijk teken van maatschappijkritische opvattingen.

De Jong beantwoordde niet aan het vrouwelijke schoonheidsideaal. Haar latere forse postuur en het brede gezicht met volle lippen en zware, naar elkaar toe groeiende wenkbrauwen leverden dankbare details voor cartoonisten. Naar verluidt had zij last van baardgroei. Kleding beschouwde De Jong als een sociaal visitekaartje. Latere foto's laten zien dat zij zich, naarmate ze ouder werd, onopvallend kleepte volgens de gangbare mode, met een voorkeur voor donkere jurken met witte kanten kragen.

Voor De Jong waren vakbondswerk en politiek - hoewel nauw gerelateerd - twee gescheiden terreinen. Bij arbeidsconflicten ging zij pragmatisch te werk. In

onderhandelingen met werkgevers telde het directe resultaat. Zij nam genoeg met het uiterst haalbare. In de landelijke politiek ging het haar evenwel om bredere doelstellingen. Haar nuchtere socialisme steunde op gemeenschapszin en saamhorigheid. Zij was, kortom, tegen de kapitalistische samenleving en voor een betere, socialistische, niet-communistische maatschappijvorm.

Als districtbestuurder van de afdeling Amsterdam van de SDAP (1927-1929) en als lid van de SDVC liet De Jong van zich horen. Van 1927 tot 1935 profileerde zij zich als trotse arbeidersdochter en arbeidster in het bestuur van de Amsterdamse afdeling van de SDVC naast niet-proletarische vrouwen als doktersdochter Mathilde Wibaut-Berdenis van Berlekom, de echtgenote van wethouder F.M. Wibaut. De Jong droeg haar ideeën over de verbetering van de positie van de vrouwelijke arbeider - onder meer door vrouwenkiesrecht en de achturige werkdag - uit in het SDVC-orgaan De Proletarische Vrouw. Blad voor Arbeidsters en Arbeidersvrouwen en in het in het bondsblad Het Kleedingbedrijf.

De Jongs faam breidde zich uit. Na al vanaf 1925 op de kandidatenlijst van de SDAP voor de Tweede Kamer te hebben gestaan, bezette zij daar van 29 september 1931 tot 9 mei 1933 een tussentijds vrijgekomen zetel. Bij haar installatie viel zij op door haar schitterende, speciaal voor deze gelegenheid vervaardigde japon van rood-zwarte moiré. De Jong was toen de derde SDAP-vrouw in de Tweede Kamer, maar de eerste vrouwelijke parlementariër van arbeiderskomaf. Zij bewerkstelligde in 1932 de verlaging van de leeftijdsgrens voor het toekennen van steun aan alleenstaande jonge vrouwen. Op 8 juni 1937 kwam zij door rechtstreekse verkiezing in de Tweede Kamer. Ondertussen nam zij op 3 september 1935 zitting in de Amsterdamse gemeenteraad, waar zij in 1939 voorzitter van de SDAP-fractie werd. Zowel in de Kamer als in gemeenteraad maakte De Jong zich sterk voor arbeidstijdverkorting voor groepen werknemers die niet onder de Arbeidswet vielen, voor herscholing van werklozen en voor verhoging van de leerplichtige leeftijd. Kernachtig sprak zij zich bovendien uit tegen het opkomende fascisme.

De Jong onderstreepte haar beroepsmatige en sociale stijging met een eigen woning en een auto, die ze bekostigde met een deel van haar salaris als Kamerlid. In het middenstandshuis in Amsterdam-Zuid dat zij al in 1928 had gehuurd, woonde ze aanvankelijk alleen. De Jong bleef ongehuwd: een intieme relatie in de jaren dertig met een getrouwde collega uit de metaalbewerkersbond werd verbroken. Broer Jaap en zuster Nanette trokken na de dood van hun vader en moeder - respectievelijk in 1929 en 1930 - bij haar in. Nanette, een uitstekende kokkin, kreeg de leiding over keuken en huishouding. Zij verwende haar zuster, die altijd al had gehouden van goed eten en drinken.

Bij De Jong en haar broer en zuster speelden het jodendom, de joodse spijswetten en levensregels geen rol van betekenis meer. Haar levenseinde had echter alles te maken met haar geboorte als jodin. Tijdens de Duitse bezetting dook ze niet onder. Zij voelde zich solidair met haar zuster - Jaap was in 1941 overleden - en met de joodse naaisters van haar Bond die niet konden vluchten. Bij de razzia in Amsterdam-Zuid van juni 1943 werden de gezusters De Jong opgepakt en gedeporteerd. Een maand later werden zij in het vernietigingskamp Sobibor vergast.

Alida de Jong was een opmerkelijke persoonlijkheid. Deze arbeidersdochter, geschoold op de werkvloer en autodidact, ontpopte zich als een kundige en vooral gedreven vakbondsbestuurster. In deze rol bevocht zij voor 'haar naaisters', de werkneemsters in de kledingindustrie, een eigen plaats in de vakbeweging.

vakbondsbestuurster en politicus e5w4 bp7

2010 0 geeft 5w4 op 5w4 dag

0,612 0,029 0,002 1,685 5,319 0,192 1,985 0,464 0,797
1,251 0,001 0,000 0,050 26,079 0,000 12,817 0,033 0,000
0,669 0,290 0,410 0,584 1,647 0,437 1,140 0,716 0,605
0,409 0,008 0,001 0,983 8,760 0,084 2,263 0,332 0,483

2012 0 geeft 5 op 5w4 dag

0,001 0,000 0,000 3,551 36,375 0,001 0,306 0,004 0,063
0,000 0,000 0,000 0,000 1,543 0,000 0,004 0,000 0,000
0,553 0,002 0,133 0,077 2,289 0,949 5,946 0,542 0,051
0,001 0,000 0,000 0,273 83,281 0,001 1,820 0,002 0,003

Klokketijd: 18 december 1885 5h55m00s

GMT : 18 december 1885 5h35m00s ± 1h00m00s

Juliaanse datum (UT): 2409893.73264; Sterretijd: 11h42m36s

Huizen (Placidus):

Ascendant : 29°34' sch

Midhemel : 25°15' maa

2010 0 geeft 5w4 op 5w4 dag

0,612 0,029 0,002 1,685 5,319 0,192 1,985 0,464 0,797
1,251 0,001 0,000 0,050 26,079 0,000 12,817 0,033 0,000
1,338 0,140 0,307 0,776 2,018 0,310 0,887 0,990 0,562
0,818 0,004 0,000 1,307 10,733 0,060 1,760 0,460 0,448

2012 0 geeft 5 op 5w4 dag

0,001 0,000 0,000 3,551 36,375 0,001 0,306 0,004 0,063
0,000 0,000 0,000 0,000 1,543 0,000 0,004 0,000 0,000

1,068 0,000 0,168 0,069 2,851 0,463 2,688 0,917 0,101
0,001 0,000 0,000 0,246 103,708 0,000 0,823 0,003 0,006

Bij Aaltje de Jong vind ik de overgang tussen Schorpioen en Boogschutter psychologisch én biografisch inderdaad interessant.

De radix op 06:00 geeft:

- Ascendant 0°27' Boogschutter
- MC 26°37' Maagd
- Zon/Mercurius in Boogschutter in huis 1
- Jupiter/Uranus in Weegschaal in 10
- Maan in Stier in 5

Dat levert een opvallende combinatie op van:

- ideologische overtuiging (Boogschutter)
- organisatorische degelijkheid (Maagd MC)
- sociale rechtvaardigheid en collectief denken (Jupiter/Uranus 10)
- praktische volharding (Maan Stier)

Biografisch zie ik veel elementen die goed bij een vroege Boogschutter-ascendant passen:

- vurige spreekster
- straattoespraken
- ideologisch socialisme
- nadruk op verheffing en ontwikkeling
- didactische toon ("ook voor arbeiders zonder organisatie geen verbetering!")
- brede maatschappelijke horizon voorbij puur persoonlijk belang

Dat klinkt minder als de gesloten intensiteit van een klassieke Schorpioen-ascendant en meer als iemand die zichzelf zichtbaar inzet voor een ideaal of missie.

Tegelijk is er óók een sterke Schorpioencomponent:

- krachtige wil
- autoritaire onderhandelingsstijl
- psychische hardheid
- loyaliteit aan "haar" mensen
- bereidheid offers te brengen
- niet onderduiken uit solidariteit

Maar die zie ik eerder via:

- Pluto in 7
- Mars in 9
- Saturnus in 8
- en haar Joodse arbeidersachtergrond/tijdsomstandigheden

dan via de ascendant zelf.

De cusp is echter extreem smal:

- 05:55 → Asc 29°34' Schorpioen
- 06:00 → Asc 0°27' Boogschutter

Dus uw vraag is legitiem.

Wat ik interessant vind, is dat uw eigen Enneagram-statistieken juist bij beide scenario's sterk richting 5w4 blijven wijzen. Dat betekent dat de "dagsignatuur" dominant is en de huizen vooral de expressievorm moduleren. In uw taal:

- de tijdgeest/dagscores leveren de 5-structuur
- de ascendant bepaalt meer hoe die in de wereld verschijnt

En dáár vind ik Boogschutter overtuigender:

De Jong was geen teruggetrokken Schorpioen-5, maar een publieke, vormende, organiserende, onderwijzende 5-energie. Een soort sociaal-pedagogische vakbondsintellectueel uit de arbeidersklasse.

Ook haar nadruk op:

- scholing
- cursussen
- zelfstudie
- organisatie van vrouwen
- verheffing
- politieke educatie

heeft iets uitgesproken Jupiteriaans.

Interessant is bovendien haar combinatie van:

- ideologie + pragmatiek

U citeert zelf eigenlijk de kern:

"Bij arbeidsconflicten ging zij pragmatisch te werk. In onderhandelingen met werkgevers telde het directe resultaat. [...] In de landelijke politiek ging het haar evenwel om bredere doelstellingen."

Dat is bijna textbook:

- Maagd MC → praktisch resultaat
- Boogschutter asc → visie en ideaal

Bij een Schorpioen-ascendant zou ik meer verwachten:

- strategische geslotenheid
- machtspolitiek
- psychologische manipulatie
- verborgen intensiteit

Maar De Jong lijkt opvallend openlijk en publiek-strijdbaar.

Dus voorlopig zou ik zeggen:

- psychologisch: vroege Boogschutter waarschijnlijker

- sociaal-biografisch: Boogschutter plausibeler
- qua strijdkracht: Schorpioen-elementen blijven sterk aanwezig in de radix

En uw observatie over de hoge 5-score vind ik inhoudelijk sterk. Zij oogt inderdaad als een 5w4-achtige intellectuele arbeidster:

- autodidact
- inhoudelijk sterk
- cijfermatig
- analytisch
- ideologisch
- enigszins afstandelijk/streng
- maar met sociale missie.

Niet de theatrale 4, niet de loyale 6, maar een autonome denkende vakbondsvrouw met visie.